

**Ruhnu vallas Kotka katastriüksuse
detailplaneeringu
keskkonnamõju strateegilise hindamise
eelhinnang**

Ruhnu vallas Kotka katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

Nimetus: Ruhnu vallas Kotka katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

Töö tellija: Ruhnu AEK OÜ
Saare maakond, Ruhnu vald, Ruhnu küla, Antsu, 93001
Tel: +372 54557020
E-post keskpaik@ruhnu.ee

Töö teostaja: LEMMA OÜ
Reg nr 11453673
Harju maakond, Tallinn, Kristiine linnaosa, Värvi tn 5, 10621
Tel +372 5139031
E-post mihkel@lemma.ee

Vastutav koostaja: Mihkel Vaarik

Töö versioon: 06.04.2023

Sisukord

Sisukord.....	3
Sissejuhatus.....	4
1 Kavandatava tegevuse kirjeldus	5
2 KSH vajadus lähtuvalt õigusaktidest	6
3 Seotus teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega	7
3.1 Saare maakonnaplaneering 2030+	7
3.2 Ruhnu valla üldplaneering.....	9
4 Mõjutatav keskkond	11
5 Võimalikud keskkonnamõjud.....	12
5.1 Mõju Natura alale ehk Natura eelhindamine	12
5.2 Mõju kaitstavatele aladele, kaitsealustele liikidele jt loodusobjektidele	15
5.3 Loodusvarade kasutamine, jäätme- ja energiamahukus	16
5.4 Vee, pinnase või õhu saastatus, müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn	16
5.4.1 Mõju pinna- ja põhjaveele	16
5.4.2 Jääkreostus.....	17
5.4.3 Müra, vibratsioon, õhusaaste, valgus, soojus ja kiirgus	17
5.5 Mõju inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale.....	18
5.6 Visuaalne mõju	18
5.7 Mõju kultuuriväärtustele	19
5.8 Avariolukordade esinemise võimalikkus.....	19
5.9 Lähipiirkonna teised arendused ja võimalik mõjude kumuleerumine.....	19
5.10 Muud aspektid.....	19
6 Ettepanek KSH algatamise/algatamata jätmise kohta	20
Kasutatud materjalid.....	22

Sissejuhatus

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) eelhindangu koostas LEMMA OÜ (reg nr 11453673) Ruhnu AEK OÜ tellimusel.

Töö vastutav koostaja oli keskkonnaekspert Mihkel Vaarik.

KSH eelhindamise koostamisel on lähtutud planeerimisseadusest (PlanS), keskkonnamõju hindamise ja juhtimissüsteemi seadusest (KeHJS), KeHJS alusel Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 kehtestatud „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelust“ (edaspidi VV määrus) ja juhendist „Keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindamise metoodika täpsustamine“. Samuti on töö koostamisel arvestatud Keskkonnaministeeriumi tellimusel koostatud töödega „KMH/KSH eelhindamise juhend otsustaja tasandil, sh Natura eelhindamine“ ja „Keskkonnamõju strateegilise hindamise menetluse läbiviimise juhend. Planeerimisseaduse kohane menetlus“. Samuti on lähtutud juhendist: Peterson, K., Kutsar, R., Metspalu, P., Vahtrus, S. ja Kalle, H. 2017. Keskkonnamõju strateegilise hindamise käsiraamat.

Eelhindangu andmisel lähtuti Eesti Vabariigi seadustest, samuti Ruhnu Vallavolikogu poolt kehtestatud asjakohaste dokumentide nõuetest. Eelhindangu sisus lähtuti eksperdi erialastest teadmistest ja kogemustest võimalike oluliste negatiivsete keskkonnamõjude esinemise kohta.

Saare maakonnas Ruhnu vallas Ruhnu külas Kotka katastriüksuse detailplaneeringu koostamise algatamise eelnõus on Ruhnu Vallavolikogu nimetanud detailplaneeringu (DP) eesmärgiks ehitusõiguse määramist, üksikelamu ja abihoonetega majapidamise rajamist koos vajalike tehnovõrkude ning ligipääsuteedega, hoonestustingimuste määramist ja kommunikatsioonide asukoha määramist.

Eelnõule on oma seisukohad andnud rahandusministeerium kirjaga 22.03.2023 nr 15-3/1776-2 ja keskkonnaamet kirjaga 21.03.2023 nr 6-5/23/4648-2. Kotka katastriüksus (KÜ) asub Ruhnu hoiualal. Looduskaitseaduse (LKS) § 14 lg 1 p-de 6, 7 ja 8 kohaselt ei või hoiualal ilma hoiuala valitseja (Keskkonnaameti) nõusolekuta lubada ehitada ehitusteatis kohustusega või ehitusloakohustusliku ehitist, anda projekteerimistingimusi või ehitusluba. Keelatud on ka Keskkonnaameti nõusolekuta detailplaneeringu kehtestamine.

Põhjusel, et eelnevalt on tuvastatud võimalik Ruhnu valla üldplaneeringu muutmine detailplaneeringuga ning tegevus toimub ka Natura 2000 ala läheduses, on koostatud KSH eelhindang. Samuti tuleb KSH vajalikkuse kohta küsida seisukohta asjaomastelt asutustelt, edastades seisukoha võtmiseks KeHJS § 33 lg 3 punktis 1 ja 2 ning lõigetes 4 ja 5 nimetatud kriteeriumide alusel tehtud otsuse eelnõu koos selle aluseks oleva KSH eelhindanguga.

Töö eesmärgiks oli selgitada, kas Kotka katastriüksuse detailplaneeringu (DP) koostamise käigus on vajalik keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) läbiviimine või mitte.

Lõpliku otsuse KSH algatamise vajalikkuse osas peab tegema kohalik omavalitsus (Ruhnu Vallavolikogu).

1 Kavandatava tegevuse kirjeldus

KSH eelhindangu koostamisel lähtuti Kotka katastriüksuse detailplaneeringu algatamise taotlusest, DP lähteseisukohtadest ja DP algatamise otsuse eelnõust.

Kotka katastriüksus pindala on 5645 m², sihtotstarve maatulundusmaa 100%. Detailplaneeringu eesmärgiks on muuta Kotka katastriüksuse (kat. nr 68901:001:0120) maakasutuse sihtotstarvet elamumaaks ja anda hoonestusõigus üksikelamu ja abihoonete ehitamiseks, koos olulisemate arhitektuurinõuete, vajalike tehnovõrkude planeerimisega, liikluskorralduse lahendamisega ning vajalike servituutide ja kitsenduste ulatuse seadmisega.

Kotka katastriüksust detailplaneeringuga kruntideks ei jagata. Ruhnu Vallavalitsuse korraldusega 12.09.2022 a. nr 48 on Kotka katastriüksus moodustatud varasema Mick katastriüksuse jagamise teel kaheks. Endise Mick maaüksuse lääneosas on registreeritud Ruhnu hoiuala kaitse-eesmärgiks olevate koosluste soostuvad ja soolehtmetsad (9080) ja metsastunud luited (2180), kuid kaitsealuseid liike alal ei esine. Idaosas (Kotka KÜ) kooslused puuduvad. **Kotka katastriüksus jääb siiski kogu ulatuses Ruhnu hoiualale ja Natura 2000 võrgustiku Ruhnu loodusalale.** Juba jagamisel küsiti nõusolekut hoiuala valitsejalt Keskkonnaametilt, kuna hoiualal ei või looduskaitsealuse alusel ilma Keskkonnaameti nõusolekuta teostada ka maakorraldustoiminguid. Maa kasutamise eesmärgi määrab katastriüksuse sihtotstarve. Jagamine teostati ilmse eesmärgiga rajada Kotka katastriüksusele elamu ja kõrvalhooned. Maakatastriseaduse § 18 lõike 1 punkti 1 järgi määratakse katastriüksusele detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumisel sihtotstarve üldplaneeringu alusel. Täna kehtiv Ruhnu valla üldplaneering ei keela antud asukohal katastriüksuse jagamisel tekkivale katastriüksusele määrata elamumaa sihtotstarvet, kuid sihtotstarbe määramine ei anna veel hoonestusõigust. Seepärast on vajalik Kotka katastriüksusele DP algatamine.

Keskkonnaamet oma kirjas 25.08.2022 nr 7-9/22/15700-2 ja 04.11.2022 nr 7-9/22/21197-2 arvestas, et eelduslikult on võimalik tekkivat Kotka katastriüksust hoonestada Ruhnu hoiuala ja loodusala kaitse eesmärke kahjustamata LKS § 32 lg 2 ja § 70 tähenduses, kuid see sõltub muuhulgas kavandatud tegevusest (hoonete arv, paigutus, kasutusotstarve jmt). **Tegevuse kavandamisel tuleb arvestada järgmisi põhimõtteid:**

- 1) hoonestus peab jääma maaüksuse Kuunsi tee poolsele küljele. Viidatud võimalikust ehitusalast merepool (ida pool) asuvad kooslused metsastunud luited ja soostuvad ja soolehtmetsad. Nendele kooslustele peab hoonestusalale jätma piisava puhverala - ca 10-20 m laiune harvendatud puistu, kuna tegemist on metsakooslusega ja vältima peab lagedalt alalt metsale järsku üleminekut;
- 2) lubatud ehitusalale tuleb rajada ka kõik vajalikud veevarustuse ja kanalisatsioonisüsteemid. Lubatud alast merepoole neid rajada ei ole võimalik, kuna need kahjustaks ala loodusväärtuseid;
- 3) eeldatavalt on vajalik ala kraavitamine, kuid arvestada tuleb, et kraave ei tohi rajada eemale jäävale metsaalale väljapoole lubatud ehitusala. Peab olema kindlus, et kuivendussüsteemid ei mõjutaks negatiivselt kaitstavaid kooslusi;
- 4) soovitatavalt tuleks lubatud ehitusalale kavandada üks ehituskrunt, kuna kahe või enama krundiga tegevuse mõjuala laieneb ja negatiivsed mõjud kaitstavatele kooslustele on tõenäolisemad.

2 KSH vajadus lähtuvalt õigusaktidest

Lähtudes Planeerimisseaduse (PlanS) § 1 lõikest 3 kohaldatakse planeeringu koostamise käigus läbiviidavale keskkonnamõju strateegilisele hindamisele PlanS-st tulenevaid menetlusnõudeid. Vastavalt PlanS § 124 lõikele 5 on KSH kohustuslik detailplaneeringu koostamisel, kui planeering on aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 6 lõike 1 kohasele tegevusele. Seega toimub KSH vajaduse üle otsutamine PlanS ja KeHJS koostoimes.

Antud juhul ei kuulu detailplaneeringuga kavandatav tegevus KeHJS § 6 lõike 1 ehk olulise keskkonnamõjuga tegevuse alla. Vastavalt KeHJS-le on keskkonnamõju oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

PlanS § 124 lõike 6 alusel on KSH eelhindang ja keskkonnamõju strateegilise hindamise kaalumise vajalik detailplaneeringu koostamisel, mis eeldatavalt avaldab Natura 2000 võrgustiku alale mõju ja § 142 nimetatud DP (üldplaneeringut muutev) koostamisel.

Seega reguleerib planeeringute KSH läbiviimist PlanS, kuid KSH algatamise ja algatamata jätmise menetlus ja sisu on toodud ka detailplaneeringute korral siiski KeHJS-es, mille **§ 33 lõike 2 järgi tuleb KSH algatamise vajadust kaaluda ja anda selle kohta eelhindang**, kui koostatakse detailplaneering PlanS § 142 lõike 1 punktis 1 või 3 sätestatud juhul (*ÜP muutmine*). ÜP muutmise seotud tingimusi on täiendavalt kirjeldatud peatükis 3.2.

Täiendava kohustuse eelhindangule ja keskkonnamõju strateegilise hindamise kaalumisele detailplaneeringu koostamisel, mis eeldatavalt avaldab Natura 2000 võrgustiku alale mõju, tingib ka KeHJS § 6 lõikes 2 p 22 nimetatud ning KeHJS § 6 lõike 4 alusel kehtestatud VV 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ **§ 15 punktis 8** toodud tegevus, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis võib üksi või koostoimes muu tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti. **Ruhnu hoiualal (Natura 2000 ala) Kotka katastriüksuse moodustamine on saanud Keskkonnaameti eelneva heakskiidu ja ei ohusta Keskkonnaameti hinnangul Ruhnu hoiuala kaitse-eesmärkide saavutamist ega seisundit.**

KSH eelhindangu andmisel lähtutakse KeHJS § 33 lõigete 3-5 kriteeriumidest, kusjuures hinnata tuleb kõikide (oluliste) kriteeriumide alusel, milline mõju võib DP-ga kavandatava tegevusega kaasneda.

Kaalumine (eelhindamine) ei lõpe KSH eelhindangu koostamisega, vaid enne otsuse tegemist on vajalik asjaomaste asutustega konsulteerimine, millele viitab ka PlanS § 124 lg 6. Eelhindamise etapis konsulteerimine vastavalt KeHJS § 33 lõikele 6 on DP protsessis esimene asjaomaste asutuste kaasamine. Asjaomased asutused igal konkreetsel juhul määratleb planeeringu koostamise algataja (või korraldaja). Asjaomaste asutuste loetelu sõltub sellest, millised mõjud tegevusega kaasnevad, kuid nende hulka kuulub alati Keskkonnaamet (KeA).

3 Seotus teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega

3.1 Saare maakonnaplaneering 2030+

Ruhnu saar moodustab iseseisva Ruhnu valla ja kuulub territoriaalselt Saare maakonna koosseisu. Saare maakonnaplaneering 2030+ on kehtestatud riigihalduse ministri 27.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/94 ja selle peamiseks eesmärgiks on:

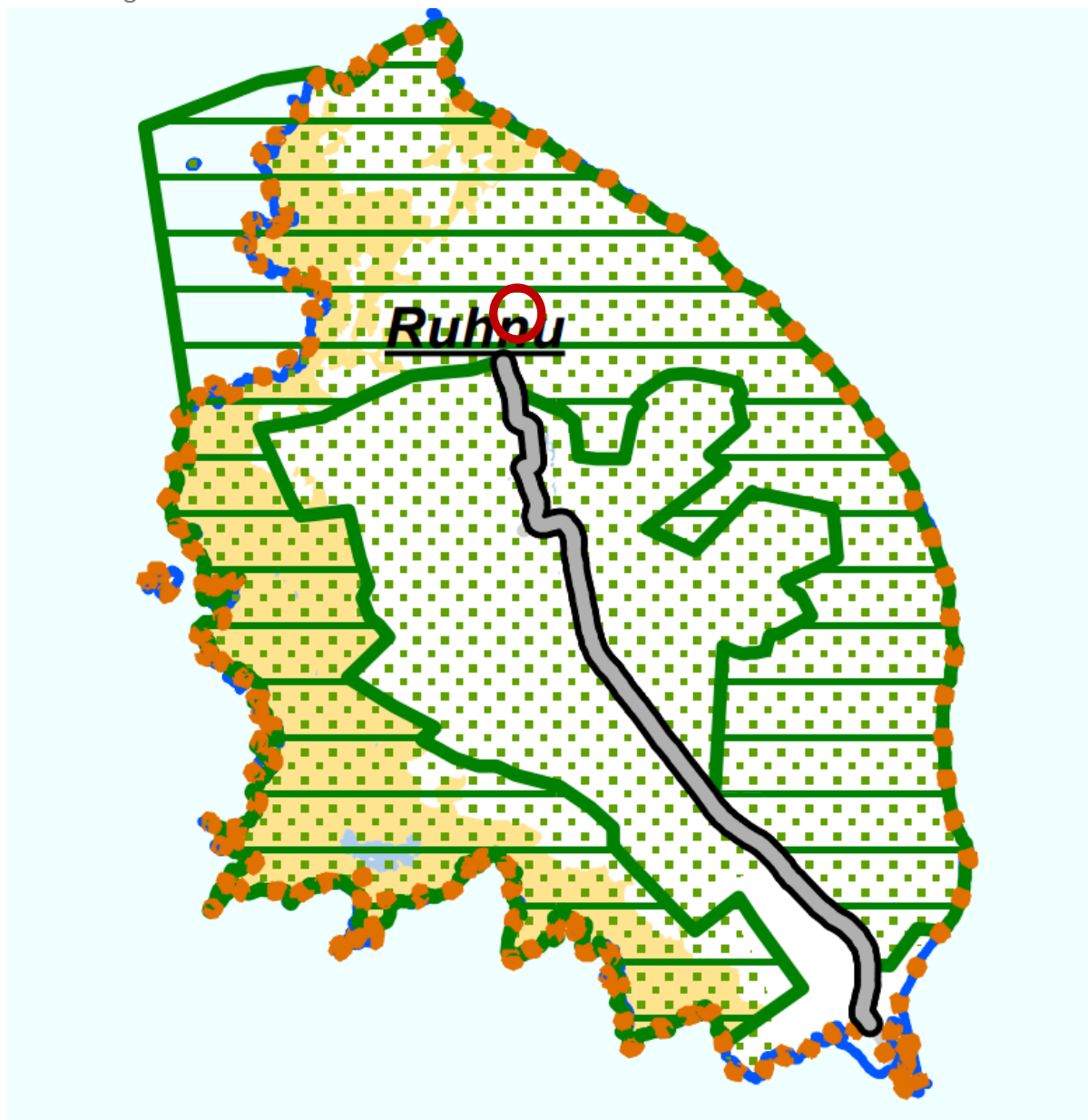
- toetada maakonna ruumilist arengut, mis tagab tasakaalustatud ruumilise asustusstruktuuri ning elukvaliteedi olukorras, kus maakonna rahvaarv pikemas perspektiivis kahaneb ja vananeb;
- tasakaalustada riiklikke ja kohalikke huvisid, arvestades seejuures kohalike arenguvajaduste ja -võimalustega.

Maakonna peamised ruumilise arengu eesmärgid lähtuvad omakorda üleriigilise planeeringuga „Eesti 2030+“ seatud eesmärkidest:

- tänaste toimepiirkondade funktsionaalsuse säilimine;
- ruumi mõistlik ettevalmistamine elukvaliteedi säilimiseks ja tõusuks rahvastiku kahanemise tingimustes;
- olemasolevale asustusstruktuurile toetuva mitmekesise ja valikuvõimalusi pakuva elu- ja majanduskeskkonna kujundamine;
- töökohtade, haridusasutuste ja mitmesuguste teenuste kättesaadavuse tagamine toimepiirkondadesisese ja omavahelise sidustamise kaudu;
- minimaalse avaliku teenuse tagamine toimepiirkondades ja äärealadel;
- asustuse säilimine ääremaa del ja eritingimustega piirkondades.

Ruhnu saar on maakonnaplaneeringuga määratletud kui üks riikliku tähtsusega maastikest Saare maakonnas. Loodusväärtuse moodustavad metsad, rannaniidud ja lited, mille kaitseks on loodud Ruhnu hoiuala. Saar on samas kultuurilis-ajaloolise ja identiteediväärtusega ala, kus esteetilise ja puhkeväärtusega maastike säilimiseks kehtivad spetsiifilised maakasutustingimused.

Samas on Ruhnu saare ajaloo, kultuuri ja muude väärtuse püsimiseks toodud ka vajalikud tegevused nagu püsiasustuse säilimine ja kasv, arvestades samas Ruhnu küla ajaloolist struktuuri.

LEPPEMÄRGID

 Hoiuala

 Kaitseala

 Rohevõrgustik

 Väärtuslik maastik

 Väärtuslik põllumajandusmaa

 Puhkealad

Joonis 1. Väljavõte Saare maakonnaplaneeringust 2030+.

Kehtestatud maakonnaplaneering on aluseks kohalike omavalitsuste üldplaneeringute koostamisele.

Detailplaneering ei ole vastuolus Saare maakonnaplaneeringuga 2030+.

3.2 Ruhnu valla üldplaneering

Ruhnu valla üldplaneering (ÜP) on kehtestatud Ruhnu Vallavolikogu 17.12.2002. a. otsusega nr 27. ÜP järgi asub Kotka KÜ maatulundusmaa juhtotstarbega alale, mis on kaardil märgitud helekollase värviga. Maatulundusmaa juhtotstarve on Ruhnu saarel (väljaspool detailplaneeringu kohustusega tsoneeritud ala) valdav.

DP algatatakse Ruhnu Vallavolikogu 17.12.2002. a. otsusega nr 27 kehtestatud Ruhnu valla üldplaneeringut muutvana ehk siis on tegemist ÜP-d muutva detailplaneeringuga PlanS mõistes. DP teeb seega ettepaneku muuta ÜP maakasutuse juhtotstarvet elamumaaks.

Samas asub Kotka KÜ Ruhnu küla elamuala naabruses vahetult hoonestatud alade kõrval, kus hoonestuse moodustavad nii aastaringsete elanike kodud kui ka hooajalised elamud. Kavandatav hoonestus moodustaks ühtselt toimiva terviku olemasoleva lähipiirkonna hoonestusega. Planeeritav elamu võimaldab Ruhnu valda elama asuda täiendavatel elanikel.

Joonis 2. Väljavõte Ruhnu valla üldplaneeringu maakasutuspiirangute kaardist.

Ruhnu vallas Kotka katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

Ruhnu valla üldplaneering (2002) on tänaseks paraku oma sisult vananenud. ÜP seletuskirja järgi määratakse hajaasustusega alaks kogu Ruhnu saare territoorium. Ruhnu territoorium tsoneeritakse juhtfunktsiooni järgi kolme tsooni: metsamajanduslik ala, põllumajanduslik ala, hoonestatud ala. Detailplaneeringu kohustusega alaks määratakse Ringsu sadama maaüksus.

Hoonestatud ala on jaotatud kaheks: küla ja sadama hoonestatud ala. Lubatud on ehitada elamuid, üldkasutatavaid hooneid, tootmishooneid ja muid hooneid ning rajatisi. Elamud ja suvilad peaksid olema viilkatusega, verandaga, maksimaalselt kahekorruselised.

Maatulundusmaaks on kõik ülejäänud katastriüksused, mida ei ole ÜP-s tsoneeringus eraldi välja toodud. **Katastriüksuste sihtotstarvete muutmise toimub vastavalt Ruhnu Vallavalitsuse korraldustele.** Katastriüksuste sihtotstarbed on toodud ÜP joonisel.

ÜP seletuskirja punkt 3 määrab samuti katastriüksuste **sihtotstarved** (*alus: kehtinud Maakatastriseadus*). **Seega vormiliselt ei olegi tegemist maatulundusmaa juhtotstarbe määramisega tänase planeerimisseaduse mõistes.**

Ehitustegevus Ruhnu saarel toimub Ruhnu Vallavolikogu poolt kehtestatud detailplaneeringu (*DP kohustusega alal*) või Ruhnu Vallavalitsuse poolt antud projekteerimistingimuste alusel (*mujal hajaasustuses*).

Detailplaneeringuga võib teha ettepanekuid üldplaneeringu muutmiseks. Detailplaneeringute koostamise vajadus ja järjestus ning majanduslikud võimalused üldplaneeringu elluviimiseks määratakse Ruhnu valla arengukavas.

Ruhnu valla üldplaneeringu lahendus on, sõltuvalt ka geograafilisest asukohast, konservatiivne ning keskendub olemasolevate väärtuste (looduslikud, sotsiaal-kultuurilised, majanduslik potentsiaal) säilitamisele, kaitsele ning arendamisele, seda koostamise ajal olnud õigusruumi arvestades.

Saare keskkonnale olulisemad tänased ja võimalikud tuleviku negatiivsed keskkonnamõjud on ülemäärane ja halvasti korraldatud turism, maade vähene kasutamine põllumajanduses (põllumajandusliku, sh pool-loodusliku maa võsastumine ning kaasnev kahju liigilisele mitmekesisusele ja maastiku esteetilisele väärtusele), jäätme- ja veemajanduse probleemid (tulenevalt paljuski turismi arendamisest), jääkreostus (kütusehoidla, endised sõjaväeobjektid) ning diiselelektril baseeruv energeetika. Probleemide absoluutsed suurused on madalad, kuna üldist inimsurvet Ruhnu looduskeskkonnale tuleb pidada tagasihoidlikuks. Üldplaneeringu peamine ülesanne oli määratleda ruumilised arengusuunad, seepärast on ÜP jätnud targu paljud detailsemad lahendused vastavate arengukavade väljatöötamise ja realiseerimise faasi. Ruhnu valla arengukava (Ruhnu Vallavolikogu 31.01.2020 a määrus nr 1) järgi on üheks valla arengu indikaatoriks eesmärkide elluviimiseks valla elanike arv, sealhulgas aastaringsest Ruhnus elavate inimeste arv. Oluliseks on peetud eelduste loomist uute elanike saarele kolimiseks sh lastega pered.

Arvestades ÜP sõnastust on algatav detailplaneering PlanS § 142 tähenduses kehtivat üldplaneeringut muutev. Kehtestatud üldplaneeringu põhilahenduse detailplaneeringuga muutmise on üldplaneeringuga määratud **maakasutuse juhtotstarbe ulatuslik muutmise** ja samuti **muu kohaliku omavalitsuse üksuse hinnangul oluline või ulatuslik üldplaneeringu muutmise.**

4 Mõjutatav keskkond

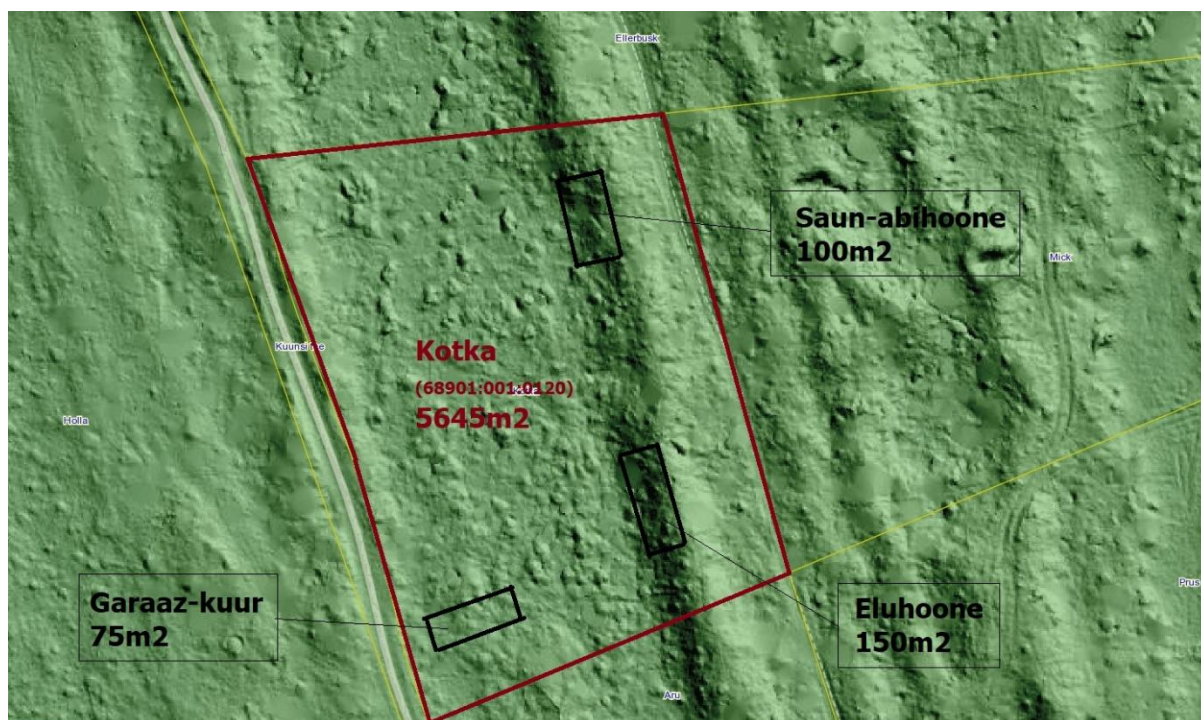
Eelhindamise objektiks on Ruhnu vallas Kotka katastriüksuse (pindala 5645 m²) detailplaneering. Katastriüksuse maakasutamise sihtotstarve on maatulundusmaa 100 %. Kõlvikuliselt moodustab alast metsamaa 5532 m² ja muu maa 113 m².

Kotka katastriüksus paikneb Ruhnu küla keskosast põhja pool ja jääb ÜP-ga määratletud elamualast välja. Lõuna pool on lähimad elamud Sadama tee ääres, elamumaa sihtotstarbega on näiteks Männituka kinnistu, mis asub diagonaalselt üle tee.

Kotka KÜ on riikliku ehitisregistri andmetel hoonestamata. Planeeritav ala piirneb läänest Kuunsi teega, põhjast, idast ja lõunast metsaga kaetud maatulundusmaadega.

Juurdepääs on DP alale on ohalikult Kuunsi teelt, mis moodustub ülemineku Ruhnu küla peatänavalt (riigi kõrvalmaantee 21184 Ruhnu sadama tee). Olemasolevad kommunikatsioonid hetkel alal puuduvad.

Katastriüksus asub Ruhnu hoiualal, millest tulenevalt küsis Ruhnu Vallavalitsus oma nõusolekut juba varasemalt katastriüksuse jagamiseks Keskkonnaametilt.

Joonis 3. Kotka katastriüksuse võimalik hoonestuse paigutus. Allikas: Ruhnu Vallavalitsus.

Kotka katastriüksus jääb Ruhnu hoiualale (KLO2000328), mis on ka Natura ala Ruhnu loodusala koosseisus (vt peatükk 5.1 ja joonis 4).

Planeeringualast läänes on Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) andmebaasi¹ andmetel on kõrval Mick kinnistul inventeeritud Ruhnu hoiuala kaitse-eesmärgiks olevad kooslused soostuvad ja soolehtmetsad (9080) ning metsastunud luited (2180). Planeeringualal endal kaitsealuste liikide leiukohti ega väärtuslike koosluste esinemisalasid registreeritud ei ole.

¹ <http://loodus.keskkonnainfo.ee/eelis/default.aspx>

5 Võimalikud keskkonnamõjud

5.1 Mõju Natura alale ehk Natura eelhindamine

Natura 2000 on üle-euroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse või vajadusel taastada üle-euroopaliselt ohustatud liikide ja elupaikade soodne seisund.

Natura 2000 alade võrgustiku mõtte ja sisu on kirjas 1992. aastal vastu võetud Euroopa Liidu loodusdirektiivis (92/43/EMÜ). Sama direktiiviga sätestati Natura võrgustiku osaks ka 1979. aastal jõustunud linnudirektiivi (2009/147/EÜ) alusel valitud linnualad. Natura hindamine on kavandatava tegevuse elluviimisega eeldatavalt kaasneva mõju hindamine Natura 2000 võrgustiku aladele. Natura hindamine on menetlusprotsess, mida viiakse läbi vastavalt loodusdirektiivi artikli 6 lõigetele 3 ja 4.

Natura 2000 hindamisel on lähtutud asjakohastest juhenditest^{2, 3}.

Natura hindamise esimene etapp on Natura-eelhindamine. See on protseduur, mis aitab otsustada, kas kavandatud tegevuse elluviimine võib Natura ala terviklikkuse säilimisele ja kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja/või elupaigatüüpidele ebasoodsat mõju avaldada. Eelhindamise etapis prognoositakse projekti või kava tõenäolist mõju Natura 2000 võrgustiku ala(de)le ning sealsetele kaitse-eesmärkidele, sh vajadusel koosmõju teiste kavade või projektidega ning hinnatakse, kas on võimalik objektiivselt järeldada, et tegemist on tõenäoliselt ebasoodsa mõjuga ala kaitse-eesmärkidele või mõju ei ole välistatud. Kui eelhindamise käigus esitatud teave näitab, et ebasoodne mõju on tõenäoline või jääb ebaselgeks, on tarvis läbi viia Natura hindamise järgmine etapp – asjakohane hindamine.

Kas projekt või kava on Natura ala(de) kaitsekorraldusega otseselt seotud või selleks vajalik.

Kavandatava tegevuse otsene eesmärk ei ole seotud Natura-alade kaitsekorraldusliku tegevusega, st ei ole otseselt suunatud kaitsekorralduskavades määratletud vajalike kaitsetegevuste elluviimiseks.

Mõjuala ulatuse määratlemine.

Kavandatava tegevuse ala kattub **Ruhnu loodusalaga**, mis kuulub Natura 2000 võrgustikku.

Olemasoleva silla remont ei oma teadaolevalt olulisi negatiivseid mõjusid väljaspoole ehitusala ning võimalikud mõjud on ehitusaegsed.

Informatsioon kavandatava tegevuse kohta.

Informatsioon kavandatava tegevuse kohta on esitatud käesoleva KMH eelhindangus eespool ja siinkohal seda ei korrata.

Kavandatava tegevuse mõjupiirkonda jäävate Natura alade iseloomustus.

² Kutsar, R.; Eschbaum, K. ja Aunapuu, A. 2019. Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis. Tellija: Keskkonnaamet

³ Euroopa Komisjon. Komisjoni teatis Natura ET 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Meetodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta. ET Brüssel, 28.9.2021 C(2021) 6913 final.

Ruhnu vallas Kotka katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

Kavandatava tegevuse ala kattub **Ruhnu loodusala**, mis kuulub Natura 2000 võrgustikku. Vabariigi Valitsuse korraldusega 05.08.2004 nr 615 vastu võetud „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” punkt 365 alusel on Ruhnu loodusala (EE0040462) Saare maakonnas kaitse/eesmärgiks I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on laiad madalad lahed (1160), merele avatud pankrannad (1230), väikesaared ning laidud (1620), rannaniidud (*1630), püsitaimestuga liivarannad (1640), eelluided (2110), valged luided (liikuvad rannikuluided – 2120), hallid luided (kinnistunud rannikuluided – *2130), metsastunud luided (2180), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvuvalad – 6210), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).

Üle-euroopalisse Natura 2000 võrgustikku kuuluv Ruhnu loodusala hõlmab endas siseriiklikult kaitstava Ruhnu hoiuala ning hoiualaga piirneva **Ruhnu merikotka püsielupaiga**. Kõik merikotka püsielupaigad Eestis asuvad Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» nimetatud Natura 2000 võrgustiku aladel. Liikumiskeeluuala ajavahemikul 15.02 - 31.07 on toodud ära ka avalikus kaardirakenduses (Joonis 4).

Joonis 4. Looduskaitsetised piirangud. Allikas: Maa-ameti Geoportaali kaardirakendus.

Siseriikliku kaitse all oleva **Ruhnu hoiuala (KLO2000328)** kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - laiade madalate lahtede (1160), väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), eelluidete (2110), valgete luidete ehk liikuvate rannikuluidete (2120), hallide luidete ehk kinnistunud rannikuluidete (2130*), metsastunud luidete (2180), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), liivakivipaljandite (8220), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*), siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse, samuti II

Ruhnu vallas Kotka katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

kaitsekategooria linnuliigi - niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*) ja III kaitsekategooria linnuliikide - herilaseviu (*Pernis apivorus*), raudkulli (*Accipiter nisus*), hiireviu (*Buteo buteo*), rukkiräägu (*Crex crex*) ja liivatüllil (*Charadrius hiaticula*) elupaikade kaitse. Hoiuala on oluline merikotka (*Haliaeetus albicilla*) elupaigana.

Natura 2000 alade kaitsekord on määratletud siseriiklike kaitsealade kaitse-eeskirjade ja hoiualade puhul looduskaitsealade alusel. Kaitse-eeskirja kõrval on oluliseks kaitse korraldamise vahendiks (tegevusplaaniks) kaitsekorralduskavad, kus märgitakse ala kaitse-eesmärkide seisukohast olulised keskkonnategurid ja nende mõju loodusobjektile, kaitse eesmärgid, nende saavutamiseks vajalikud tööd ja meetmed, tööde tegemise eelisjärjestus, ajakava ning maht. Kaitsekorralduskavade koostamist korraldab Keskkonnaamet (kehtestatud **Ruhnu hoiuala kaitsekorralduskava 2016-2025**).

Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura aladele

Kavandatavate tegevuse elluviimine ei tohi Natura 2000 alade kaitse-eesmärke kahjustada. Natura eelhindamise käigus peab arvestama üksnes mõju Natura 2000 võrgustiku aladele ja nende kaitse eesmärkidele. Samas kuna Natura 2000 alad on siseriiklikult kaitstud hoiualade, püsielupaikade ja kaitsealadega ning üldjuhul enamik kaitse-eesmärke kattuvad, siis on Natura 2000 alade kaitse suuresti tagatud siseriiklike õigusaktide kaudu. See tähendab, et kui alal on tegemist hoiuala või püsielupaigaga, siis on tegevus alal piiratud looduskaitsealade sätetud kitsenduste ja tingimustega ning kui tegemist on kaitsealaga (looduskaitseala või maastikukaitseala), siis on tegevus alal piiratud looduskaitsealade sätetud tingimustega.

Planeeringuga kavandatav tegevus ei ole vajalik loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid elupaigatüüpe ei ole planeeringualal registreeritud, samuti puuduvad EELIS andmebaasis andmed loodusala kaitse-eesmärgiks olevate liikide esinemise kohta.

Mõjude eelhindamisel on lähtutud EELIS-es olevatest andmetest kaitsealuste liikide ja elupaigatüüpide esinemise kohta.

Kavandatava tegevuse mõju Natura 2000 aladele on esitatud Tabelis 1.

Tabel 1. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 võrgustiku aladele.

Natura ala	Hinnang mõjule	Asjakohase hindamise vajadus
EE0040462 Ruhnu loodusala	Kavandatava tegevuse ala kattub Ruhnu loodusalaga. Natura loodusala inventeeritud Loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüübi Kotka katastriüksusel puuduvad. Arvestades kavandatava tegevuse iseloomu ja alal esinevate koosluste häiringutundlikust, siis oluline negatiivne mõju Ruhnu loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele puudub.	Kavandatava tegevuse osas on negatiivne mõju Ruhnu loodusala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele välistatud.

Natura eelhindamise tulemused ja järeldus

Ruhnu vallas Kotka katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

Natura eelhindamise tulemusena tuvastati, et lähtuvalt kavandatava tegevuse paiknemisest, iseloomust ja mahust **on välistatud negatiivne mõju Ruhnu loodusala ökoloogilisele terviklikkusele ja kaitse eesmärkidele**. Tegevusega ei ole oodata Natura ala kaitse-eesmärgiks olevate koosluste või elupaikade pindala vähenemist või seisundi halvenemist.

Seetõttu ei ole vajalik Natura asjakohase hindamise läbiviimine, mis Eestis on seni võimalik vaid KeHJS alusel reguleeritava keskkonnamõju hindamise protsessi kaudu.

5.2 Mõju kaitstavatele aladele, kaitsealustele liikidele jt loodusobjektidele

Planeeringualal ei ole registreeritud kaitsealuste liikide leiukohti ega kõrge väärtusega taimekooslusi. Planeeringuala asub Ruhnu hoiualal, mille kaitse-eesmärk on Loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüpide ja II kaitsekategooria linnuliikide kaitse. Alast lääne pool on registreeritud III kaitsekategooria linnulike: väike kärbsenäpp (*Ficedula parva*), sookurg *Grus grus*), rukkirääk (*Crex crex*) ja ristpart (*Tadorna tadorna*) elupaigad. LKS § 32 lg 2 sätestab, et hoiualal on keelatud muuhulgas kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi. Loodusliku elupaiga seisund loetakse soodsaks, kui selle looduslik levila ja alad, mida elupaik oma levila piires hõlmab, on muutumatu suurusega või laienemas ja selle pikaajaliseks püsimiseks vajalik eriomane struktuur ja funktsioonid toimivad ning tõenäoliselt toimivad ka prognoosimisulatusse jäävas tulevis kus ja elupaigale tüüpiliste liikide seisund on soodus.

Ruhnus asub ka Ruhnu merikotka püsielupaik, mis on samuti Ruhnu loodusala üheks kaitse-eesmärgiks). Merikotkas (*Haliaeetus albicilla*) on I kategooria kaitsealune liik. Merikotka püsielupaik on moodustatud keskkonnaministri 21.07.2010. a määruse nr 33 "Merikotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri" alusel. 2014. aastal registreeriti uus merikotka pesa Ruhnu hoiuala territooriumil ning moodustati looduskaitseaduse alusel uus püsielupaik.

Püsielupaiga maa-ala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripäradele ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks võõndiks. Esimeses võõndis asub pesapaik ja pesitsemiseks sobiv puistu ning kehtib sihtkaitsevõõndi kaitsekord. Sihtkaitsevõõndi puhveralal kehtib piiranguvõõndi kaitsekord. **Merikotka püsielupaigas on inimestel lubatud viibida, jahti pidada, kala püüda, korjata marju ja seeni** 01.08 kuni 14.02, muul ajal on inimeste viibimine püsielupaigas lubatud järelevalve- ja päästetöödel, loodusobjekti valitsemisega ja korraldamisega seotud tegevuse korral ning kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekul teostataval teadustööl. Pesitsusperioodiks kehtestatav ajaline piirang on vajalik merikotkaste häirimatuks pesitsemiseks. Püsielupaika läbivatel teedel ja radadel on siiski lubatud inimeste viibimine ning sõidukitega sõitmine. Püsielupaiga valitseja nõusolekul on püsielupaigas lubatud poollooduslike koosluste ilme säilimiseks vajalik tegevus.

Peamisteks ohuteguriteks, mis võivad tulevikus merikotka arvukust vähendada, peetakse Eestis pesapuude nappust ning üha suurenevat pesitsusaegset häirimist. Kehtestatud piirangud tagavad merikotka teadaolevate pesapaikade kaitse ning pesitsusaegse raierahu. **DP alale ehitatava elamu rajamisel lisandub Ruhnu külla keskkonnateadlike püsielanikena üks perekond, kelle poolt ei ole oodata täiendavat olulist häiringut merikotkale.**

Ruhnu hoiuala kaitse-eesmärgiks olevaid elupaigatüüpe ei ole planeeringualal registreeritud, samuti puuduvad EELIS andmebaasis andmed kaitse-eesmärgiks olevate

Ruhnu vallas Kotka katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

liikide esinemise kohta alal. Arvestades planeeringu alusel kavandatavaid tegevusi, siis olulist mõju hoiuala või loodusala kaitse-eesmärkidele või terviklikkusele pole oodata. Tegevusega ei kaasne piirkonna kaitstavate koosluste ja liikide elupaikade kahjustamist.

Eesti kohalikest omavalitsustest on Ruhnu vallas kõige suurem kaitstava territooriumi osakaal (66,2 protsenti). Samas on Ruhnu populaarne turismisihtkoht, kuid saare kaugest asukohast tulenevalt on ka turistid üsna (keskkonna)teadlikud erinevatest piirangutest. Suvel lisanduvad püsielanikele nn suveruhnlased. Saarel sissekirjutust omavast isikust elab 2/3 saarel vaid suvekuudel.

Eelnevast lähtuvalt olulist negatiivset mõju või aastaringset täiendavat koormust kaitstavatele aladele, kaitsealustele liikidele jt loodusobjektidele DP elluviimisega ei avaldata.

5.3 Loodusvarade kasutamine, jäätme- ja energiamahukus

Hoonete ja rajatiste rajamisel ja kasutamisel tarbitakse paratamatult loodusvarasid (nt maa, veeressurss, energia, ehitusmaterjalid), kuid arvestades ehitusmahte, ei põhjusta see nende varude kättesaadavuse vähenemist mujal.

Säästva arengu põhimõtetega kooskõlas olevaks saab pidada olemasolevate hoonestatud alade tihendamist ja laiendamist, et soosida kompaktsema struktuuriga elamupiirkondade teket väljakujunenud infrastruktuuri baasil. Seega DP-ga kavandatavat tegevust võib pidada antud asukohas sobilikuks.

Ehitustegevusega kaasneb ehitusjäätmete teke. Antud planeeringu puhul pole oodata jäätmeteket mahus, mis võiks ületada piirkonna keskkonnataluvust. Ehitusjäätmete valdaja peab rakendama kõiki tehnoloogilisi võimalusi ehitusjäätmete liigiti kogumiseks tekkekohas, korraldama oma jäätmete taaskasutamise või andma jäätmed käitlemiseks üle vastavat keskkonnaluba (luba jäätmete käitlemiseks või kompleksluba) omavale isikule ning rakendama kõiki võimalusi ehitusjäätmete taaskasutamiseks. Jäätmete käitlemise korraldamisel lähtutakse jäätmeseadusest ja kehtivast omavalitsuse *jäätmehoolduseeskirja* nõuetest.

Samuti kaasneb jäätmete (eeskätt olmejäätmete) teke elamute kasutusperioodil, kuid seda ei ole oodata olulisel tasemel.

Juhul kui jäätmekäitus korraldatakse vastavalt jäätmeseadusele ja Ruhnu valla jäätmehoolduseeskirjale, ei ole oodata sellest tulenevat olulist keskkonnamõju.

5.4 Vee, pinnase või õhu saastatus, müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

5.4.1 Mõju pinna- ja põhjaveele

Ruhnu saar moodustub Liivi lahe keskosas asuva aluspõhjalise seljandiku kõrgemast osast. Seljandik on liustikulise tekkega voorelaadne moodustis. Kvaternaarse kihi paksus aluspõhjal on suhteliselt õhuke (0,5-2 m). Aluspõhja ülemise osa moodustab Ruhnu Keskdevoni narva (D2Nr) lade. Litoloogiliselt koosnevad vettandvad kivimid Keskdevoni Narva lademe aleuroliidist, milles esineb savi, savika domeriidi ja liivakivi vahekihte. Tulenevalt kivimite savikast koostisest on veekiht hüdrooloogiliselt madalate filtratsiooniparameetritega. Kuna aga valdavalt savist ja aleuroliidist koosneva aluspõhja ülemises osas esineb hulga lõhesid, mis

Ruhnu vallas Kotka katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

koos liivakivi läätsede ja vahekihtidega võimaldavad pinnasevee liikumist sügavamatesse kihtidesse võib seda veekihti lugeda nõrgalt kaitstuks.

Põhjavee loodusliku kaitstuse seisukohalt kuulub maapinnalt esimene aluspõhjaline põhjavee kompleks nõrgalt kaitstud piirkonda.

DP alal ei ole eeldatavalt võimalik liituda olemasoleva ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemiga (valla vee-ettevõtja on AS Kuressaare Veevärk, kellelt on samuti küsitud seisukohta DP lähteülesande kohta). Detailplaneeringuga kavandatava hoonestuse reoveed on võimalik koguda reoveekogumismahutisse ning purgida Ruhnu reoveepuhastis. Tegevusega kaasnevana ei ole oodata reoveetekke koguseid ega koostist, mis võiksid ületada piirkonna reoveepuhasti vastuvõtuvõimet.

Seega ei ole oodata reoveekäitlusest tulenevat olulist keskkonnamõju.

DP ala veevarustuseks on vajalik rajada puurkaev. Ruhnu saarel tarbitakse puurkaevudes Kesk-Alam-Devoni ja Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekihtidest saadavat põhjavett. Ruhnu saarel keskkonnaministri poolt kinnitatud põhjaveevarusid ei ole. Ruhnu saare elanike veevajaduse rahuldamiseks on olemasolev põhjaveeressurs küllaldane ja looduslik varu ületab mitmekordselt tegelikku veevõttu.

DP-ga kavandatud mahus hoonestuse rajamine ei too kaasa veetarbimist mahus, mis võiks mõjutada põhjaveevaru suurust ja seeläbi põhjustada olulist keskkonnamõju.

Täiendavat reostusohu ega piirkonna hüdrogeoloogiliste tingimuste muutust ei ole ette näha. Liig- ja sademevee ärajuhtimise meetodi valikul peab alati arvestama asukohta ja konkreetseid olusid. Kruntidelt ärajuhitavat liig- ja sademevett ei tohi juhtida naaberkinnistutele. Veeseaduse § 129 järgi tuleb sademevee käitlemisel võimalusel eelistada lahendusi, mis võimaldavad sademeveest vabaneda selle tekkekohas, vältides sademevee reostumist. Sademevesi kruntidel imbub pinnasesse.

DP realiseerimisega ei ole oodata olulist mõju pinnaveele ja põhjavee režiimile või kvaliteedile.

5.4.2 Jääkreostus

DP alal ei ole tuvastatud keskkonda saastavaid objekte ega jääkreostust ning toimunud tootmist keskkonnaohtlikku tegevust.

5.4.3 Müra, vibratsioon, õhusaaste, valgus, soojus ja kiirgus

Ehitusaegsed tööd ja transport põhjustavad teatavas ulatuses ehitusaegseid häiringuid, kuid need mõjud on lühiajalised. Ehitustegevuse perioodil võib esineda kõrgendatud ehitusmüra ja vibratsiooni tasemeid. Tegu on samuti mööduvate mõjudega ning arvestades tegevuse mahtu ei ole ehitustööde korrektsel korraldamisel oodata olulist ehitusaegset mõju.

Piirkonna välisõhu kvaliteet on hea. Arvestades planeeritavat mahtu, ei kaasne DP realiseerimisega olulist liikluskoormust ning sellega kaasnevat müra ja õhusaastet.

Kavandatava hoonestuse küttelahendus määratakse detailplaneeringu koostamisel. Individuaalsetel küttelahendustel oluline negatiivne keskkonnamõju puudub. Lokaalküttelahendusena või ahiküttele täienduseks on populaarne maasoojuse (geotermaalenergia) kasutamine. Omavalitsusel on õigus keelduda soojuspuuraugule ehitusloa andmisest kui puudub veendumus selle negatiivsete keskkonnamõjude puudumise

Ruhnu vallas Kotka katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhindang

osas. Lokaalsete taastuenergialahenduste kasutuselevõtt vajab üldjuhul projektipõhist lähenemist, kuid erinevate taastuenergiavahendite kasutuselevõttu üldiselt soositakse, kus võimalik.

Ehitustööde käigus võib toimuda ehitusobjektide valgustamine. Valgustusest tulenev keskkonnamõju (nii positiivne kui negatiivne) on eeldatavalt ebaoluline.

Olulist soojuse emissiooni või lõhnaäiringu tekkevõimalust ei ole oodata.

Vastavalt Eesti Geoloogiateenistuse 2020. aastal tehtud täpsustavale tööle „Radooniuringud väheuuritud omavalitsustes: Keila ja Võru linnas, Rõuge, Setomaa, Võru ning Ruhnu vallas“ on Ruhnu saare süvapuuraudude kirjeldusest näha, et saare aluspõhjas puuduvad uraanirikad kivimkihid, mis võiksid olla intensiivseks radooniallikaks. Ainsaks potentsiaalseks kõrgendatud uraanisisaldusega setteks on holotseeni tuulesetete all lasuv moreen saare lõunaosa rannavallidel. Seega liigitub Ruhnu saar (III prioriteediga) omavalitsuseks, kus radoonirisk on keskmine või madal.

Kavandatava tegevusega kaasnevana ei ole seega ette näha ülenormatiivse välisõhu saaste, mürähäiringu, soojuse, kiirguse või lõhnaäiringu tekkimist.

5.5 Mõju inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale

DP lahendus ei vasta täies mahus Ruhnu valla üldplaneeringule, kuid on üldiselt kooskõlas Ruhnu valla arengukavas seatud põhimõtete eesmärkidega.

Ruhnu saart ei peeta värskete uuringute alusel kõrge radooniriskiga alaks (vt peatükk 5.4.3).

Uue elamu asustamise järel saaks Ruhnu saar omale uusi püsielanikke, mis oli valla üks prioriteetidest.

Olulist negatiivset sotsiaal-majanduslikku mõju ühe katastriüksuse hoonestamisega ühe elamuga ei ole ette näha.

Kavandatava tegevusega kaasnevana ei ole ette näha ulatuslikku mõju varale.

5.6 Visuaalne mõju

Detailplaneeringu elluviimine muudab visuaalset maastikupilti.

Kuna tegemist ei ole hoonestama metsaalaga, siis on oluline, et uus hoonestus sobituks ümbritsevasse keskkonda.

Planeeringuala asukohta võib pidada visuaalselt sobivaks elamute rajamiseks. Planeeringus tuleb määrata arhitektuursed tingimused, mis tagavad hoonete sobivuse Ruhnu traditsioonilisse külamiljösse. Arhitektuurse ruumimõju kujundamisel on eesmärgiks hoonestuse orgaaniline sulatamine loodusesse - suhteliselt madal, kerge, ratsionaalne, looduslikku keskkonda ja piirkonna hooneid arvestav arhitektuurikäsitus. Hoone välisviimistluseks on eelistatud traditsioonilised looduslähedased materjalid.

Kõrghaljastust tuleb võimalusel maksimaalselt säilitada.

5.7 Mõju kultuuriväärtustele

Kultuurimälestiste riikliku registri⁴ andmetel on Ruhnu külas, aga mitte Kotka KÜ lähipiirkonnas mitmeid registreeritud objekte, millel on muinsuskaitsealuse alusel mälestiste ühine kaitsevöönd.

Antud asukohas mõju kultuuriväärtustele DP realiseerimisel puudub.

5.8 Avariolukordade esinemise võimalikkus

Planeeringualale ei ole kavandatud uusi keskkonnaohtlikke rajatisi ega tegevusi.

Seega ei ole eeldada kavandavast tegevusest tulenevaid võimaliku olulise keskkonnamõjuga avariolukordade esinemist.

5.9 Lähipiirkonna teised arendused ja võimalik mõjude kumuleerumine

Planeeringuala kontaktvööndis teadaolevad teised sarnased arendused puuduvad, millega seoses võiksid avalduda koosmõjud või mõjude kumuleerumine..

5.10 Muud aspektid

Riigipiiriülese mõju esinemist käsitletava detailplaneeringuga kavandatava tegevusega kaasnevana ei ole oodata.

Vastavalt KeHJS § 33 lg 4 p 3 kohaselt tuleb eelhindangus hinnata strateegilise planeerimisdokumendi asjakohasust ja olulisust keskkonnamõjude integreerimisel teistesse valdkondadesse. Antud juhul on tegu võrdlemisi väiksemahulist eluhoonestust kavandatava detailplaneeringuga, olulisus keskkonnamõjude integreerimisel teistesse valdkondadesse puudub.

Vastavalt KeHJS § 33 lg 4 p 5 tuleb eelhindangus hinnata strateegilise planeerimisdokumendi, sealhulgas jäätmeäitluse või veekaitsega seotud planeerimisdokumendi tähtsust Euroopa Liidu keskkonnamõjude õigusaktide nõuete ülevõtmisel. Antud juhul on tegu võrdlemisi väiksemahulist eluhoonestust kavandatava detailplaneeringuga. Seos Euroopa Liidu keskkonnamõjude õigusaktide nõuete ülevõtmisega puudub. Edasises DP koostamise menetluses tuleb rakendada Euroopa Liidu keskkonnamõjude õigusaktides sätestatud säästvuse, ettevaatlikkuse ja vältimise põhimõtteid.

Kui DP-ga planeeritakse võimalikku olulist keskkonnamõju kaasa toovat tegevust või sellega muudetakse kõrgemal tasemel strateegilist planeerimisdokumenti (üldplaneering), siis tuleb kaaluda KSH vajadust, mida on ka eelhindangu näol tehtud. Põhimõtte kaaluda KSH läbiviimist on kooskõlas ka Euroopa Liidu keskkonnamõjude õigusaktidega, sest vastava põhimõtte sätestab ka Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2011/92/EL.

⁴ <https://register.muinast.ee>

6 Ettepanek KSH algatamise/algatamata jätmise kohta

DP algatamine ei vasta täies mahus kõrgemalseisvale strateegilisele dokumendile (Ruhnu valla kehtiv ÜP) ja seepärast on kavas DP algatamine üldplaneeringut muutvana. Detailplaneeringut võib samas pidada Ruhnu valla üldiste arengueesmärkidega (valla arengukava) kooskõlas olevaks.

Planeeringuga ei kavandata tegevusi, mis kuuluvad KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetellu. Samuti ei kuulu tegevus KeHJS alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelus“ nimetatud tegevuste hulka. **KSH eelhindangu koostamise vajadus tuleneb PlanS § 124 lõikest 6 ja KeHJS § 33 lõikest 2.**

Keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkust hinnati KeHJS § 33 lõigete 3-5 alusel koostatud eelhindangus. Arvestades kavandatud tegevuse mahtu, iseloomu ja paiknemist ei saa eeldada detailplaneeringu elluviimise ja sihipärase kasutamise seonduvat olulist keskkonnamõju. KSH läbiviimine ei ole seega käesoleva eelhindangu alusel vajalik järgnevatel põhjustel:

- 1) detailplaneeringu realiseerimisega kaasnevana ei saa eeldada tegevusi, millega kaasneks keskkonnaseisundi olulist kahjustumist, näiteks negatiivset mõju hüdrogeoloogilistele tingimustele ja veerežiimile;
- 2) lähtudes planeeringuala ja selle lähiümbruse keskkonnatingimustest ja maakasutusest, ei ole ette näha DP realiseerimisel eskiisiga kavandatud mahus antud asukohas muud olulist negatiivset keskkonnamõju;
- 3) planeeringuala paikneb Natura 2000 võrgustiku alal. Kaitsealuseid looduse üksikobjekte ja kaitsealasid, mida planeeringuga kavandatav tegevus võib mõjutada, ei leidu. Kavandatava tegevuse iseloomust ja paiknemisest tulenevalt puudub ebasoodne mõju piirkonnas olevale Natura alale (Ruhnu loodusala), ala kaitseesmärkidele ja ala terviklikkusele, sh elupaikade seisundile ja kaitstavate liikide seisundile.
- 4) detailplaneeringuga kavandatav tegevus ei kahjusta kultuuripärandit, inimese tervist, heaolu ega vara. Planeeritava tegevusega ei kaasne liikluskoormuse ja mürataseme suurenemine, mis tooks kaasa ülenormatiivsed tasemed;
- 5) detailplaneeringu alal ei ole tuvastatud keskkonda saastavaid objekte ega jääkreostust, mistõttu ei ole eeldada olulist pinnase või vee reostust, mis seaks piiranguid kavandatavale maakasutusele või majandustegevusele;
- 6) planeeritava tegevusega ei kaasne olulisel määral soojuse, kiirguse, valgusreostuse ega inimese lõhnataju ületava ebameeldiva lõhnahäiringu teket.

Olulist negatiivset mõju või aastaringset täiendavat koormust Ruhnu saare kaitstavatele aladele, kaitsealustele liikidele jt loodusobjektidele DP realiseerimisega ega sellega kaasnevale püsielanike lisandumisega ei avaldata.

Detaiplaneeringus keskkonnatingimustega arvestamine on igakülgset võimalik planeeringumenetluse käigus vastavalt planeerimisseaduse § 126 lg 1 p 12. Samuti saab DP koosseisus vajadusel teha täpsemaid uuringuid ja anda hinnanguid.

Ruhnu vallas Kotka katastriüksuse detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhinnang

Üldplaneeringus seatud maakasutuse juhtotstarbe muutmine elamumaaks DP algatamise otsuse eelnõus kirjeldatud viisil ei too kaasa olulist keskkonnamõju, mis nõuaks KSH läbiviimist. Planeeringulised (sh hoonete maht ja paigutus) tuleb lahendada planeeringu koostamise käigus.

KSH algatamise või mittealgatamise otsuse saab teha siiski vaid kohalik omavalitsus ning üldplaneeringut muutva detailplaneeringu puhul peab planeeringu koostamisel ja kehtestamisel kavandatava tegevuse poolt ja vastu argumente hoolikalt kaaluma. Lisaks eelhinnatud keskkonnakaalutlustele peab arvestama ka muid asjakohaseid mõjusid detailplaneeringu koostamisel ja menetlemisel PlanS § 4 lg 2 mõistes.

Enne KSH üle otsustamist tuleb omavalitsusel küsida KSH algatamise või algatamata jätmise otsuse eelnõu põhjal seisukohta asjaomastelt asutustelt vastavalt KeHJS § 33 lg 6, eeskätt Keskkonnaametilt.

Kasutatud materjalid

Allikmaterjalid:

Saare maakonna planeering 2030+

Ruhnu valla üldplaneering (2002. a)

Ruhnu valla arengukava (Ruhnu Vallavolikogu 31.01.2020 a. määrus nr 1)

Radooniuringud väheuuritud omavalitsustes: Keila ja Võru linnas, Rõuge, Setomaa, Võru ning Ruhnu vallas, Eesti Geoloogiateenistus. 2020

Ruhnu hoiuala kaitsekorralduskava 2016–2025

Seadused, määrused:

Planeerimisseadus (RT I, 26.02.2015, 3)

Looduskaitseseadus (RT I, 23.03.2015, 122)

Ehitusseadustik (RT I, 05.03.2015, 1)

Atmosfääriõhu kaitse seadus: (RT I, 05.07.2016, 1)

Jäätmeseadus (RT I 2004, 9, 52; RT I, 12.12.2018, 40)

Veeseadus (RT I, 22.02.2019, 1)

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (RT I 2005, 15, 87)

Keskkonnaseadustiku üldosa seadus (RT I, 28.02.2011, 1)

Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu (RT I 2005, 46, 383)

Merikotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri (keskkonnaministri määrus 21.07.2010 nr 33, RT I 2010, 51, 319)

Andmebaasid:

EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem): <http://loodus.keskkonnainfo.ee>

Maa-ameti geoportaal: <http://geoportaal.maaamet.ee>

Kultuurimälestiste riiklik register <https://register.muinas.ee>